

Vad får miljökraven kosta?

EKU-delegationen, alltså delegationen för ekologiskt hållbar upphandling, har arbetat ett par år på regeringens uppdrag. Syftet har bl a varit att utarbeta ett enhetligt "verktyg" för upphandling med miljöhänsyn i offentlig sektor. Bra, tycker IIH, att det äntligen sker en samordning av miljökraven från kommuner och landsting!

Nu har arbetet hunnit så långt att delegationen lägger ut kravkriterier för olika produktområden på internet. IIH har fått tillfälle att bli granska en slutversion av kriterierna för kemisk-tekniska produkter. Det visar sig att delegationen låst sig för miljömärkning som det allena saliggörande och föreslår miljömärkningskrav som ett obligatoriskt krav för upphandling.

Det är inte bra!

Varför inte det då? Jo, för det första har flera utredningar, bl a en utförd av ÅF-IFK på uppdrag av Naturvårdsverket och med Nordiska Ministerrådet som initiativtagare, kommit fram till att miljönyttan med miljömärkning av kemisk-tekniska produkter inte kan påvisas. Den viktiga riskanalysen och helhetssynen har tappats bort i kriterieut-

vecklingen. Så varför miljömärka om det inte gagnar miljön?

För det andra innebär kravet på att produkten ska vara miljömärkt eller uppfylla kriterierna betydande kostnader, vilket till syvende och sist måste läggas på priset, och följaktligen betalas av oss skattebetalare. Vad är det då som kostar? Jo, en ansökan om miljömärkningslicens, särskilt för Svanen, är mycket dyr, så kostnaden kan inte bäras av produkter som säljs i små volymer. Alternativet är att leverantören på annat sätt än med miljömärkningslicens verifierar att produkten uppfyller kriterierna. Hur EKV-delegationen tänkt sig detta förfarande är oklart. Frågan är om en bekräftelse från leverantören själv kan accepteras. Sannolikt krävs ett godkännande av utomstående konsult, vilket självklart innebär ökade kostnader.

Vilket företag kan gå in med anbud utan att alla offererade produkter genomgått omfattande granskning gentemot olika tänkbara miljömärkningskriterier (Svanar, Falkar, Blommor och Änglar)? Det här blir utan tvekan dyrt! Dessutom omkullstjälper det hela idén med ansvaret på tillverkaren.

För att riktigt förstå komplexiteten i problemet med offentliga sektorns hänvisning till miljömärkningskriterier, kan man titta på Svanens kriteriedokument för några kemisk-tekniska produktgrupper. De är oerhört svårtolkade för icke-specialister. Till och med de företag som ständigt arbetar med frågor som rör miljökrav, funktionskrav, produktformuleringar och produkttegenskaper, vittnar om svårigheterna att tolka kriteriernas innebörd och att dokumentera att produkterna uppfyller kraven.

Miljöhänsyn är allas vårt ansvar. Det är också samhällets ansvar att offentliga sektorns resurser används effektivt. Vi föreslår därför att offentlig upphandling med miljöhänsyn baseras på några få miljökrav med klar relevans. En målsättning bör naturligtvis vara ett enkelt system vid anbudsfrågningar, där anbudsgivaren utan orimliga kostnader kan verifiera att produkterna uppfyller kraven och där anbudstagaren utan orimliga kostnader kan utvärdera anbudet. För det är väl viktigt att vi både värnar om miljön och förnuftigt använder samhällets ekonomiska resurser?

Ulrika Flodberg

RENT nr 5/2001